

«*Bli 100 prosent som oss!*»

Om problematikken norsk og amerikansk identitet gjennom romanen

«100 Procent» (1926) av utvandra Tysvær-bu, *Hans Rønnevik*

Nils Olav Østrem, UiS

100 Procent av Hans Rønnevik (1926)

Norsk-amerikansk identitet

forfatteren Hans Rønnevik (1887-1967)

- ▶ ”Eg er berre ein vanleg farmar som strevar med jord, buskap og mykje gjeld.
- ▶ Det er hardt arbeid heile året, ”you see”, tungt slik som tappar kreftene mine.”
- ▶ Utvandra 1904

Tema i romanen: *100 Procent*

- ▶ *Divided hearts*
- ▶ eller
- ▶ *Double landscape ?*

- ▶ **Dorothy Burton Skårdal** eller Øyvind T. Gulliksen:

Tilpassinga var vanskeleg og heimlengten dominerande. (DBS)

Den norske bakgrunnen var ein styrke i integreringa i USA. (ØTG)

Tema i romanen: *Tredjegerasjonen*

- ▶ Marcus Lee Hansen, *The problem of the third generation immigrant* (1938)
- ▶ «Hansens lov»:
- ▶ *Kva sonen ønskjer å gløyma, ønskjer barnebarnet å hugsa.*
- ▶ Andre-generasjons innvandrar: skeptiske og dels avvisande til innv.bakgrunn
- ▶ Tredje-generasjons innvandrar: innvandringsbakgrunn - slekt/nasjon - viktig
- ▶ Hans R. føregreip og tematiserte ML Hansens lov i romanen *100 Procent*

Nativismen

- den amerikanske nasjonalismen

- ▶ John Higham: *Strangers in the Land. Patterns of American Nativism, 1860-1925.* (utgitt 1955)
- ▶ 1. anti-katolisisme
- ▶ 2. anti-radikalisme
- ▶ 3. anglosentrert rasisme
- ▶ jfr. linjer til USA-kolonialisme, imperialisme og isolasjonisme
- ▶ frå amerikansk grunnlovsfridom til antipati for 'the new migration'

Hans Rønnevik mot nativisme og einsretting

- ▶ godt gjort av forfatter fra svært akseptert innvandrargruppe - norsk-am.
- ▶ skildrer press og propaganda for å gå med i 1. verdenskrigen
- ▶ *Fedrearven:*
- ▶ «*Han aatte en arv han var stolt av.
Og denne arv vilde han fremme, kjæmpe for -
ikke som nordmand altsaa,
men som amerikaner [...]»*

Amerikansk nativisme og norsk-amerikanske organisasjonar

- ▶ *Kombinasjon og sameining - AKKULTURASJON - av det norske og det amerikanske er Rønneviks mål*
- ▶ *Bygdelagsmedlemen Hans Rønnevik - Tysvær i Midtvesten*
- ▶ *Spenning i det norske miljøet i USA også:*
 - ▶ *1. bevaring av permanent norskamerikansk kultur*
 - ▶ *2. integrering og assimilering, men ivaretaking av norsk bakgrunn / identitet*

Hans Rønneviks løysing: remigrasjon og tilbakevandring

- ▶ Lars Holte - patrioten - vandrar tilbake til bestefars land
- ▶ Inga - kona hans - vandrar tilbake til landet ho var fødd i
- ▶ Borna deira er med
 - utvandrarar frå USA, innvandrarar til Norge i remigrasjonens tid:

Amerika svandt i det fjerne.

Lars Holte med hustru og barn, Guri Brenden med søn, samt Erik Lønning, stod i en gruppe for sig selv, litt borte frå de andre passagere, og stirret tilbake.

- Med blottede hoder, alvorlige og bevægede ansigter, glandsfulde vaate øine. --

- Farvel - Tak for os - -

Amerikansk fridom versus norsk 'integrering'

- ▶ -Jon Gjerde (Stavanger 2006):
- ▶ 1. generous citizenship laws (1790)
- ▶ 2. religious freedom = no «state» church
- ▶ 3. political freedom - promised to vote
- ▶ 4. and *the freedom to remain Norwegian*

Reaksjonen og remigrasjonen

Gjerde 2006:

- ▶ A. Samfunnskonsekvensar av «sikringsventilen» (*'to export its young'*)
 - ▶ dvs. *migration changed conditions for stayers*
 - ▶ Jfr. 1 000 000 utv. hundre år ('1825-1925') = 10 000 utvandra pr. år
- ▶ B. Pengesendingane heim til «gamlelandet»
 - ▶ *12 million kr sendt årleg tilbake til Norge 1905-17*
- ▶ C. Idespreiinga tilbake med remigrantane (dei norsk-am. innvandrarane)
 - ▶ *the most important factor of these transatlantic currents*

Donald Harman Akenson

- ▶ *Ireland, Sweden and the Great European Migration*
- ▶ 1815-1914, Liverpool 2011.

- ▶ ”by the development of industry, each country moderated the need *to export its young*”
 - ▶ Mitt synspunkt: OVERDRIVING AV SIKRINGSVENTILEN:
 - ▶ Utfordringa for det norske 1800-tals utvandringssamfunnet versus
 - ▶ det norske 2000-tals innvandrings-/flyktingemottakingsamfunnet?

Noko å læra av norsk utvandringshistorie og notidas flyktningsesituasjon?

- ▶ *Farvel, Syria. Om eit folk på flukt*, den nye boka til Emil André Erstad (2016)
- ▶ Vil knuse mytar om syriske flyktingar:
 - ▶ Flyktingar flest bur i leirar
 - ▶ Flyktingar flest vil til Noreg
 - ▶ Vi kan hjelpe 20 gongar så mange i nærområda som i Noreg
- ▶ **LØYSINGAR:**
- ▶ Bygge infrastruktur i nærområda
- ▶ Ta imot fleire kvoteflyktingar - 10 000 (3120 personar skal Noreg ta 2016)

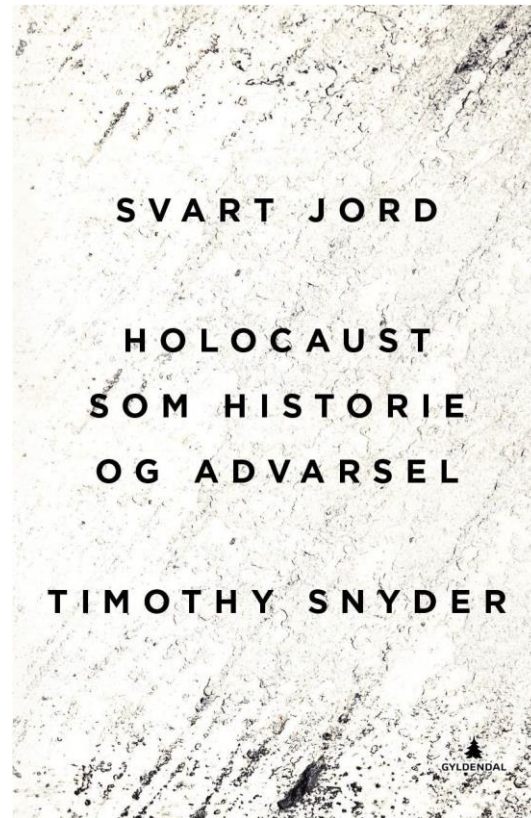
Norsk *integrering* - utfordringar

- ▶ Hovedutfordringen med begrepet 'integrasjon' er at det innebærer at det samfunnet som innvandrerne skal integreres inn i, fremstilles som allerede forenet og homogent.
- ▶ Innvandrere derimot, fremstilles som et fremmedelement uansett og en særskilt problematisk gruppe.
- ▶ Begrepet underkommuniserer at alle innbyggere har ulike identiteter avhengig av den sosiale sammenhengen.
- ▶ Respekt for befolkningens mangfold, som er i stadig endring, og idealet om total likhet kan vise seg å være uforenelige som politisk prosjekt.
- ▶ Cora Alexa Døving, *Integrering. Teori og empiri* (2009).

Nicolaus De Genova, The Deportation Regime (2010)

- ▶ De Genova and Peutz (eds.) (2010) describe how the threat of deportation has become the ‘natural’ state response to irregular migrants present within the country.
- ▶ However, they consider this measure inherently ineffective to curb irregular migration, given that it is often hampered by practical constraints.
- ▶ These hindrances often lead to a lack of implementation of deportation orders, and therefore to tacit consent to the presence of irregular, and thus ‘deportable’, migrants.
- ▶ It stands to reason that a state’s laws and practices with regard to asylum are prone to produce migrant ‘illegality’ and ‘deportability’.

Årets historiebok - om Holocaust

Forlagsomtale av *Svart jord*

- ▶ det er to essensielle aspekter ved Hitlers tankegang vi har oversett:
- ▶ *økologisk panikk*, eller engstelse knyttet til å sikre tilstrekkelige matforsyninger, og
- ▶ *statsødeleggelse*, utslettelse av politiske strukturer som beskytter sårbare folkegrupper.
- ▶ Denne manglende forståelsen setter også vår egen fremtid i fare.

Harald Ofstad: *Vår forakt for svakhet* (1971)

- ▶ Liksom andre norske filosofar og samfunnsvitarar i åra etter krigen var Ofstad oppteken av å studere nazismen og den autoritære personlegdomen.

- ▶ I 1971 gav han ut

Vår forakt for svakhet. En analyse av nazismens normer og vurderinger.

Han følte intuitiv motvilje mot nazismens forakt for svakhet.

Nazismens ideer var en ekstrem variant av en allmennmenneskelig forakt for svakhet.

Ofstad ville finne roten til nasjonalistiske tendenser.

(SNL.no)

Arbeidsinnvandring, flyktningar og panikkøkonomi?

- ▶ Hej! Vi har länge hjälpt Norge med den bästa arbetskraften Sverige har att erbjuda.
- ▶ Totalt har vi lyckats förmedla över 5000 tjänster.
- ▶ Just nu har vi duktiga kandidater som är:
- ▶ -IT-konsulter (Utvecklare, support, admin) -Läkare (allmän & specialister) -
Sjuksköterskor, Barnmorskor, Specialister -Ekonomikonsulter (bokföring, övrig admin) -
Mekaniker och Operatörer -Hantverkare (Elektriker, Rörläggare, Golvläggare)
- ▶ Hör av dig så kan vi snacka idéer kring din rekrytering & bemanning.
- ▶ Se gärna några av våra referenser vi hjälpt: <http://worknorway.se/arbeidsgivere>
- ▶ Önskar dig en fin dag!
- ▶ Vennlig hilsen
- ▶ Jan Hansen Tel: 920 10 687 E-post: jan.hansen@worknorway.se www.worknorway.se

Utferdsvise ivar aasen

- ▶ *Best var å gjesta alle Land og festa*
- ▶ *i sin Hug det besta*
- ▶ *i Sud og Nord.*